

Riolering, beheerstrategie en competenties

NCBOR 2019

Even voorstellen

Nathalie Merrelaar –
Beheerregisseur gemeente
Utrechtse Heuvelrug

Perry Peeters – Adviseur /
eigenaar Bureau Stedelijk
Water

Martijn van Duuren – Adviseur
/ eigenaar ORIE-advies

Riolering

Riolering - aanleiding

Situatie:

- Goed en gedegen GRP
- Risicosturing gaan we nu echt implementeren (openstaande opdracht in het GRP).
- Veel projecten niet conform planning (interne en externe redenen) → leidt tot:
 - Onvrede bij politiek en management
 - Probleem met BTW component in reguliere begroting.
- Signalen van **grote** structurele problemen → zichtbaar door
 - Toenemende kleine reparaties.
 - Herbeoordeling van rioolinspecties
- Zorg over milieutechnische staat van het riool
- Kostendekkingsplan moet herzien.

Riolering - aanpak

- Nieuw kostendekkingsplan -> januari in de raad
- Nieuwe planning:
 - Projecten Dennenhorst en Wateroverlast Amerongen blijven staan
 - Andere projecten worden geschrapt
 - onderbouwing vanuit risico-sturing is te beperkt.
 - Het aantal projecten dat voor deze middelen uitgevoerd kan worden heeft te weinig impact op algemene kwaliteit van riool.
 - Nieuw project : Renovatieprogramma riool 2020 - 2021
 - Herstel van punten + relinen
 - Zeer complexe aanbesteding: weinig aannemers kunnen bieden wat wij vragen -> technische, milieutechnisch en organisatorisch.
 - Bouwteam: inspectie is onderdeel van de opdracht. In overleg met aannemer worden maatregelen bepaald en geprioriteerd.
 - Aanpak van ongeveer 10% van het riool op basis van huidige inspectie en leeftijd riool
 - Ruim 8,7 mio

Riolering – aanpak (vervolg)

- Opstellen nieuw 'GRP' in 2020
- Op orde brengen van databeheer
- Aandacht voor bovengronds afkoppelen (klimaatmaatregel) 9 ton structureel va 2022 / 2024
- Prestatie is belangrijk:
 - helderheid in opdracht (GROTIK)
 - beschrijven terugkoppelingen voor bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever
 - betrokkenheid beheerders
 - ambtelijke opdrachtgever is : beheerregisseur riool

Beheerstrategie

Beheerstrategie

Oude strategie: hele openbare ruimte wordt van gevel tot gevel opgepakt als riool (en wegen) aan vervanging toe zijn.

Nieuwe strategie:

- Meer relinen bij riool (70%)
- Meer klimaatadaptatie – met name afkoppelen
- Minder ‘roeren’ in de ondergrond zorgt voor ander weg- en groenbeheer
- Gericht op duurzame instandhouding

Beheerplannen

Aanleiding

- Systematische te korten en verval in kwaliteit
- Voldoen aan Provinciale voorschriften
- 'Stuur in handen'

Oorzaak

- Relatief veel openbare ruimte
- Bezuinigingen sinds 2012

Gevolg

- Toename aansprakelijkheidstellingen
- Toename klachten en meldingen

Beheerplannen: Bezuinigingen

- Pittige structurele bezuinigingen sinds 2012
- Naast deze bezuiniging zijn er sinds 2012 weinig areaalmutaties financieel gehonoreerd
- Verder hebben niet alle jaren prijsindexaties plaatsgevonden.

Taakveld	Onderhoud	Vervanging	Totaal
Spelen	€ 35.000,-	€ 62.500,-	€ 97.500,-
Verkeersborden	€ 40.000,-	€ 30.000,-	€ 70.000,-
Verkeerregelininstallaties	€ 15.000	-	€ 15.000,-
Wegbeheer	€ 480.000,-	€ 800.000,-	€ 1.280.000,-
Openbare verlichting	€ 200.000,-	(nader berekenen: eenmalige input)	€ 200.000,-
Bos en Natuurterreinen	€ 20.000,-		€ 20.000,-
Sport	€ 50.000,-		
Openbaar groen	€ 400.000,-	€ 50.000,-	€ 450.000,-
Totaal	€ 1.240.000,-	€ 942.500,-	€ 2.132.500,-

Productblad Wegen

versie 1 / 22-10-2019

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Areaal

	m2	62135
overhard	m2	62135
asfalt	m2	1230838
elementenverharding klinkers	m2	646103
elementenverharding gebakken materiaal	m2	154620
elementenverharding tegels	m2	486850
halfverharding	m2	151486
beton	m2	592
markering - strekkend (verf 50%)	m1	20000
markering - strekkend (thermo 50%)	m1	20000
markering - figuratie (thermo)	m2	5382
Berm - grassteen beton	m2	36562
Berm - grassteen kunststof	m2	2914
Berm - halfverharding	m2	18176
Berm - bermasfalt	m2	5243
Berm - geen verharding (gaten vullen)	m2	0
niet ingevuld - wegen	m2	26547
waterdoorlatende bestratingen (grasstenen)	m2	546

Betrouwbaarheid ligt boven 95%
m.u.v. markering / figuratie

Vervangingstermijn

Beheergroep	Eenheid	Afsluifstermijn
overhard	m2	C
asfalt	m2	110
elementenverharding klinkers	m2	55
elementenverharding gebakken materiaal	m2	110
elementenverharding tegels	m2	55
halfverharding	m2	40
beton	m2	110
markering - strekkend (verf 50%)	m1	110
markering - strekkend (thermo 50%)	m1	110
markering - figuratie (thermo)	m2	110
Berm - grassteen beton	m2	55
Berm - grassteen kunststof	m2	15
Berm - halfverharding	m2	110
Berm - bermasfalt	m2	55
Berm - geen verharding (gaten vullen)	m2	0
niet ingevuld - wegen	m2	niet
waterdoorlatende bestratingen (grasstenen)	m2	55

Enmalige achterstand

- Op orde brengen van beheersysteem met het areaal.
- Achterstand in onderhoud van 4,2

Verbeterpunt /actiepunten

- Areaal markering / figuratie updaten; 4^e kwartaal 2020
- Opstellen bermplan vervanging en afwatering; 2020
- Opstellen onderhoudsprogramma 2020-2024
- afstemming vakgroep verkeer beheerplannen (GVVP); 2019-2020
- wegenlegger(s) verwerken in Greenpoint; 2019-2020

Wetgeving (vakgericht)

- Wegenwet
- Wegenverkeerswet
- Burgerlijk wetboek (zorgplicht)
- Wet Milieubeheer, Bouwstoffenbesluit
- Richtlijnen CROW (146 A, B en C & 147)
- Richtlijnen ASVV

Gemeentelijke beleidskaders

Strategisch: GVVP, Milieubeleidsplan, Kwaliteitsnota openbare ruimte
Voetpaden voor iedereen.

Tactisch: Beheerplan Wegen 2020-2024 (in de maak),
Wegenlegger, LIOR.

Operationeel: Uitvoeringsplan 2020-2021

Huidige kwaliteit

- 11% scheurvorming in totale (asfalt) areaal
- Markeringen scoren op beeld 29% onder ambitieniveau
- Met 6,8% onder ambitieniveau voldoet verharding aan beeld
- Centra zitten voor het grootste gedeelte onder ambitieniveau.
- Bij de nulmeting is bij iedere beeldmeetlat minimaal één functioneel gebied dat niet voldoet aan beeld.

Beheer niveau en werkwijze

Beheerniveau: begraaftplaats: extra / centrum + parel + park: basis / overig: laag

Vervanging : in integrale samenhang binnen projecten. Inrichtingskwaliteit is beschreven in het LIOR / algemeen: sober en doelmatig

Groot onderhoud: vanuit inspectie / maatregelenpakket / uitvoering – strategie is conserveren van wegen

Klein onderhoud: separate opdrachten eigen dienst of aannemers

Toetsing: weginspectie / beeldtoets / incidenteel: funderingsmetingen

Beheertactiek niveau C- (huidig budget):

- Onverharde wegen minder schaven / soms nog maar eens per 2 jaar ingrijpen.
- Asfalt - op alle asfaltverhardingen in woongebieden en in buurtontsluitingswegen wordt geen groot onderhoud meer uitgevoerd. Bij gaten groter dan 10 cm wordt nog klein onderhoud uitgevoerd.
- Elementverhardingen – op 40% van de elementverharding wordt geen onderhoud meer uitgevoerd. Dit zijn de volgende type verhardingen: parkeervakken, pleinen, in de woongebieden rijwegen (trottoirs blijven we wel zoveel mogelijk doen). Bij gaten groter dan 10 cm wordt nog klein onderhoud uitgevoerd.

Risico

- Redelijk: Onverharde wegen zijn niet of deel van het jaar niet meer toegankelijk
- Groot: Alle verharde wegen: grote achterstanden, kapitaalvernietiging, aansprakelijkheidsstellingen (die niet door verzekering worden gedekt), kans op (ernstig) letsel, imago-schade. Schadeclaims derden in relatie met kwaliteit inrichting en staat van onderhoud. Ca. 130.000 euro in 2018.
- Groot: op alle verharde wegen zal een kapitaalvernietiging plaatsvinden.

Waarde kapitaalgoed € 172.000.000,-

Benodigde financiën

- Onderhoud (klein en groot onderhoud) € 1.663.900,-
- Vervangingen € 1.989.800,-

Beschikbare financiën

Basis is de Concernbegroting GUH 2019

Onderhoud (klein en groot onderhoud)	€ 1.056.200,-
Klinkers	€ 60.200,-
Asfalt	€ 444.900
Wegmarkering	€ 22.000,-
Geschreven uren thema Buitenruimte verhardingen	€ 118.300,-
Voordeel integrale beheerstrategie	€ 410.900,-

Vervangingen	€ 1.581.300
Projecten (MIP)	€ 965.000,-
Voordeel integrale beheerstrategie	€ 616.300,-

Confrontatie financiën

Onderhoud (klein en groot onderhoud)	€ 607.700,- te kort
Vervanging	€ 408.500,- te kort

Te kort vervanging onder voorbehoud dat structureel een bedrag vanuit riolering wordt bijgedragen voor afkoppelen.

Opmerking: het beschikbare budget voor wegen van € 500.000 wordt momenteel ingezet voor groot onderhoud. Dit is oneigenlijk gebruik van kapitaalgelden. Voorgesteld wordt op dit bedrag structureel aan te wenden voor vervangingen.

Financiën (op basis van scenario : minimale kwaliteit)

	Begroting per hoofdbeheergroep		Kosten per hoofdbeheergroep		verschil onderhoud	verschil vervanging
	Onderhoud	Vervanging	Onderhoud	Vervanging		
Wegen	€ 1.056.260	€ 1.581.320	€ 1.663.940	€ 1.989.814	€ 607.680	€ 408.494
Civiele kunstwerken	€ 21.501		€ 53.635	€ 141.235	€ 32.134	€ 141.235
VRI's	€ 68.815		€ 98.000	€ 32.200	€ 29.185	€ 32.200
Verlichting	€ 150.000	€ 300.000	€ 147.511	€ 355.292	€ -2.489	€ 55.292
Reiniging	€ 681.913	€ -	€ 658.531	€ -	€ -23.382	€ -
Terreinmeubilair	€ 90.005	€ 25.313	€ 90.631	€ 102.561	€ 626	€ 77.248
Gemeentelijke bomen	€ 504.814	€ 142.521	€ 571.096	€ 433.151	€ 66.282	€ 290.630
Groen	€ 968.322	€ 143.603	€ 964.633	€ 233.138	€ -3.689	€ 89.536
Bos	€ 63.721		€ 84.237	€ 9.919	€ 20.516	€ 9.919
Sport	€ 208.356	€ 349.000	€ 242.703	€ 359.420	€ 34.347	€ 10.420
Speelvoorzieningen	€ 46.032		€ 47.883	€ 343.786	€ 1.851	€ 343.786
totaal	€ 3.859.739	€ 2.541.756	€ 4.622.799	€ 4.000.517	€ 763.060	€ 1.458.760

Vervolg

- Presentatie B&W – december
- Presentatie Raad – januari
- Uitwerking voor kadernota (april)

- Project Wegen
 - Vrijkomende financiën door minder rioolprojecten
 - Herprioriteringsvoorstel in raad van januari
 - Afkoppelkansen meenemen
 - (subsidie met inzet van studenten)
 - Mogelijk combineren met 3 jaarschijven groot onderhoud
 - Ongeveer 4 mio

Doorontwikkeling beheer

- Doorvertaling naar bestekken en team Onderhoud
- Grip op vakgerichte vervangingsplanning
- Grip op integrale meerjarenplanning
- Taken, rollen en bevoegdheden voor alle beheerders op eigen werkniveau
- Nacalculatie, monitoring en evaluatie
- Ism team Inrichting: heldere projectopdrachten / volgen van opdrachten / rollen en tijdstippen van advies en beheertoetsing vastleggen
- Producten uitwerken: Kadernota OR / nieuw GRP / LIOR

Competenties en cultuur

Organisatie

	<i>Team en TL</i>	<i>administratieve ondersteuning</i>		<i>openbaar groen en spelen</i>	<i>begraven/ verlichting en sport</i>	<i>water en riolering</i>	<i>afval c.a.</i>	<i>wegen c.a.</i>	<i>verkeer</i>
Beheer			Beheerregisseur						
			Beheeradviseur						
			Operationeel beheerder						
Inrichting			Projectleider						
			Toezichthouder						
Onderhoud			voorman onderhoud						
			medewerker onderhoud						

- Matrix organisatie
- 3 teamleiders voor mens, coaching, capaciteit
- Beheerregisseurs voor inhoud
- Gezamenlijk MT

Wat zijn de grote veranderingen

- Strategisch en tactisch beheren :
- Scheiding in de functies: Beheerregisseur / Beheeradviseur / Operationeel beheerder
 - Beheerregisseur: beleid / beheerplannen / IMJP / opdrachtgever naar beheer en inrichting / monitoring en analyse
 - Beheeradviseur: directievoering onderhoud / data verantwoordelijk / inspecties verantwoording / beheertoetsing
 - Operationeel beheerder: klachten en meldingen / planning buitendienst / (soms) toezicht / kleine projecten
- Prestatie komt nadrukkelijker in cyclus terecht
- Onzekerheid: loslaten en ontdekken

Wat zijn de grote veranderingen

- Competenties

- Beheerregisseur: bestuurlijke sensitiviteit / omgevingsbewust / analytisch / programmatisch / ambitie / distantie
- Beheeradviseur: omgevingsbewust / afweging / programmatisch / beheersing operatie
- Operationeel beheerder: klantgericht / praktisch / anticiperen / flexibel

Wat zijn de grote veranderingen

- Drijfveren / kwaliteiten
 - Beheerregisseur: overzicht / stakeholder analyse / doelgericht / teambuilding / visie / analyse
 - Beheeradviseur: verbinder / doelgericht / planner / organiserend
 - Operationeel beheerder: flexibel / communicator / administratief / veiligheid

Vervolgstappen

- Cultuur / bovenstroom en onderstroom -> training communiceren / aanspreken / feedback
- Sturen op onderstroom:
 - Trots – sessie trots
 - Gedeeld perspectief – door ontwikkelen matrix
- Intervisie
- Verdere implementatie van taken, rollen en bevoegdheden

Vragen ?

Contactgegevens

Nathalie Merrelaar

Nathalie.merrelaar@heuvelrug.nl

06-28236384

Perry Peeters

info@bureaustedelijkwater.nl

06-28936207

Martijn van Duuren

Martijn.van.duuren@ORIE-advies.nl

06-42009181